

Ryk Lwa: Krótka historia tradycji Sakja

Wywiad przeprowadzony z Ngakpą Jampa Thaye
4 sierpnia 1998

tłumaczenie: **Przemysław Żywicznyński**

tekst dostępny w serwisie mahajana.net

Czym jest szkoła Sakja?

Nauki wadžrajany, których udzielił Budda dotarły do Tybetu w dwóch okresach znanych jako dwa przekazy. Pierwszy określany jako przekaz „starych tantr” został zapoczątkowany przez Guru Rinpocze, po którym nastąpili inni wielcy indyjscy siddhowie. Drugi okres to przekaz „nowych tantr”. Z perspektywy podziału na przekazy starych i nowych tantr, szkoła Sakja należy do drugiego okresu. Decyduje o tym fakt, że powstała ona (w 1073 r.) w okresie drugiego przekazu nauk z Indii.

Szkoła została założona w regionie Sakja w południowo-zachodnim Tybecie przez Konciog Gjalpo, który należał do arystokratycznej rodziny Khon. Zatem nazwa szkoły pochodzi od miejsca, w którym powstał jej pierwszy klasztor. W owym czasie rodzina Khon już od dziesięciu pokoleń – poczynając od czasów Guru Rinpocze – pozostawała w silnym związku z Dharma. Członkowie rodziny byli związani z naukami starych tantr, z których najistotniejszą dla nich była praktyka Wadžrakilaji – przyniesiona do Tybetu przez samego Guru Rinpocze. Sadhana Wadžrakilaji pozostała szczególną praktyką rodziny Khon oraz później całej tradycji Sakja.

Pod koniec XI wieku członkowie rodziny Khon, której głową był wtedy Konciog Gjalpo, podjęli decyzję by praktykować nauki nowych tantr, które właśnie wtedy zyskiwały popularność w Tybecie. Z wielu przekazów jakie Konciog Gjalpo i jego bezpośredni następcy otrzymali najważniejszym była Hewadźratantra. Tantra Hewadźry wraz z towarzyszącymi jej sadhanami i ustnymi pouczeniami stała się znana w Indiach za sprawą wielu siddhów. Najważniejszym z nich był Birlapa. Birlapa otrzymał przekaz Hewadźry bezpośrednio od Najratmji – żeńskiego buddy mądrości. Po otrzymaniu tych tantrycznych nauk, Birlapa skomponował szczególny cykl wyjaśnień znany jako „Lam-Dre” („Ścieżka i Rezultat”). Po tym jak Konciog Gjalpo otrzymał przekaz Hewadźry i „Lam-Dre” (choć Konciog Gjalpo nie był głównym źródłem przekazu tych nauk), stały się one główną doktryną tradycji Sakja.

Linia, z której pochodzi cykl „Ścieżka i Rezultat” w tradycji Sakja jest następująca. Za sprawą indyjskiego mistrza Gajadhary nauki Birlapy po raz pierwszy dotarły do Tybetu. Głównym uczeniem Gajadhary był Drokmi Lotsała, który przekazał „Lam-Dre” Setonowi Kunrikowi, jednemu z najważniejszych nauczycieli Konczog Gjalpo. Z kolei, Seton Kunrik przekazał je

Szangtong Czabarowi, od którego całość nauk otrzymał syn Konczog Gjalpo – wielki Sakjapa – Saczen Kunga Njingpo.

Kunga Njingpo urodził się 1091 roku. Ponieważ ojciec osierocił go w bardzo młodym wieku, nie mógł otrzymać nauk „Ścieżka i Rezultat” od niego, lecz otrzymał je od Szangtong Czabara. Innym ważnym nauczycielem Kunga Njingpo był wielki mistrz Bari Lotsała, który udzielił mu przekazu stu sadhan.

Poczynając od czasów Kunga Njingpo tradycja Sakja utrzymuje pięć głównych przekazów tantrycznych:

1. Hewadżrę wraz z cyklem „Ścieżka i Rezultat”
2. Wadżrajoginię – szczególnie Jedenaście Jog Wadżrajognii, które pochodzą od siddhy Naropy
3. Guhjasamdżę
4. Mahakalę

Tych pięć to główne nauki tantryczne w tradycji Sakja, z których najważniejsza to Hewadżra wraz z cyklem „Ścieżka i Rezultat”.

Kunga Njingpo nie był mnichem, był osobą świecką, a dwóch spośród jego czterech synów – Aczaria Sonam Tsemo i mistrz tantry Dzietsyn Drakpa Gjaltzen – było szczególnie istotnych. Byli oni kolejnymi dzierżawcami tradycji Sakja; wraz z ojcem określa się ich jako „trzech białych mistrzów”, ze względu na to, że wszyscy byli osobami świeckimi. Ponadto są oni pierwszymi trzema z „Pięciu Czcigodnych Mistrzów” tradycji Sakja.

Czwartym z pięciu wielkich mistrzów był bratanek Sonama Tsemo i Drakpy Gjaltzena – Kunga Gjaltzen Pal Zangpo, bardziej znany jako Sakja Pandita. Sakja Pandita, który urodził się w 1182 roku, był największym uczonym w historii Tybetu. Uważany jest za jedną z trzech głównych emanacji Mandziuśriego, jakie pojawiły się w Tybecie. Nie tylko odziedziczył on bogaty przekaz nauk tantr i sutr utrzymywany w rodzinnej tradycji, ale studiował również u niezliczonych uczonych dyscypliny związane z Dharumą jak i nauki świeckie. W ten sposób zapewnił on tradycji największy – w owym czasie w Tybecie – przekaz nauk z Indii, począwszy od podstawowych nauk Dharmy a skończywszy na świeckich dyscyplinach takich jak poetyka, leksykografia, muzykologia czy architektura. Przewidział on także bujny rozwój tradycji Sakja.

Nowym tematem studiów, który Sakja Pandita sprowadził z Indii była *pramana* – logika i epistemologia – która stała się później jedną ze specjalności tradycji Sakja. Jednak (w odróżnieniu od późniejszych Gelugpów) według mistrzów Sakja, studiowanie pramany nie warunkiem koniecznym osiągnięcia oświecenia.

Sakja Pandita otrzymał przydomek „Pandita”, który znaczy „wielki uczony”. Jego sława była tak wielka, że dotarła do Indii, skąd przybyło sześciu mistrzów tradycji nie-buddyjskich (prawdopodobnie reprezentowali jakiś odłam wedanty), aby odbyć z nim debatę. Sakja Pandita pokonał nawet tych najznamienitszych przedstawicieli indyjskich tradycji teistycznych, dzięki czemu wzrosła jeszcze bardziej sława tradycji Sakja. Estyma otaczająca szkołę była tak wielka,

że kiedy Tybet znalazł się pod panowaniem Chana Kubilaja wezwał on na swój dwór Sakja Panditę, jako najdostojniejszego przedstawiciela Tybetańczyków. Był to początek długiego związku między Sakjapami a mongolskimi zwierzchnikami Tybetu.

Wraz ze swoim bratankiem Czogjalem Phakpą, Sakja Pandita udał się na dwór Kubilaja, gdzie zawarł traktat pokojowy i zainicjował misję nawracania Mongołów na buddyzm – proces, który zakończył się, przynajmniej w kręgach dworskich, w czasie życia jego bratanka i następcy – Czogjale Phakpy.

Urodzony w 1235 roku Czogjal Phakpa został mistrzem Kubilaja. W podzięce za inicjację Hewadzry Kubilaj oddał swojemu młodemu guru władzę w Tybecie. W ten sposób Czogjal Phakpa został pierwszym królem Dharmy w Tybecie od czasu panowania dawnych królów: Songtsen Gampo, Trisong Detsena i Ralpaczena, których rządy dobiegły końca w IX wieku. Zatem, w czasie życia Czogjale Phakpy, Sakja nie tylko stała się najbardziej znaną szkołą buddyjską wśród Tybetańczyków i Mongołów, ale również uzyskała religijną zwierzchność nad Tybetem. Taka sytuacja miała trwać 75 lat, kiedy dynastie Sakja zastąpiła dynastia Phagmo Dru pod przywództwem Tai Situ Czangczub Gjaltsena. Wtedy dominacja polityczna tradycji Sakja skończyła się; szkoła wycofała się z bezpośredniego uczestnictwa w życiu politycznym Tybetu i nie uczestniczy w nim do dnia dzisiejszego.

Wpływ tradycji Sakja na życie religijne Tybetu jest ogromny. Wkład wielkich uczonych szkoły jest widoczny wszędzie – w filozofii, studiowaniu tekstów, logice czy epistemologii. Określa się ich jako „panów wszystkich dharm”, co szczególnie widoczne jest w dziedzinie sutr i tantr (wydaje się, że szkoła Sakja miała swój udział w przekazie do Tybetu wszystkich nie-tantrycznych nauk). Szczególną rolę Sakjapa odegrała w powstaniu i rozwoju Gelugy.

W późniejszych wiekach w obrębie tradycji Sakja wyłoniły się dwie pod-szkoły. Pierwszą z nich była tradycja Ngor, którą założył pod koniec XIV stulecia mistrz Ngorczen Kunga Zangpo. Nazwa szkoły pochodzi od ufundowanego przez niego klasztoru, który znajduje się południowo-zachodnim Tybecie, w pobliżu Sakja i Tashilhunpo. Nie istnieją różnice doktrynalne między tą szkołą a pierwotną tradycją Sakja i choć Ngorpowie posiadają częściową autonomię organizacyjną, to uznają zwierzchność Sakja Trizna – dzierżawcy tronu Sakja.

Z tradycji Ngor wywodzi się wielu znakomitych uczonych, na przykład wielki Ngorczen Konczog Lhundrup, który jest autorem bardzo istotnych wyjaśnień do cyklu „Ścieżka i Rezultat” oraz tekstów wielu inicjacji i sadhan.

Drugą pod-szkołą jest Tsarpha założona przez mistrza Tsharczen Losala Gjamtso (1496-1560). Tsharczen Losal Gjamtso był na początku mnichem Gelugpy, który pod wpływem wizji Wadźrajoginii przeszedł do tradycji Sakja i stał się uczniem Doringpy. Otrzymał od niego pełen przekaz jedenastu jog Wadźrajoginii. Po studiach w klasztorze Nalendra w centralnym Tybecie, który należał do tradycji Sakja, założył on własną linię Sakja, która od jego imienia nosi nazwę Tsharpa. Jej centrum znajduje się właśnie w klasztorze Nalendra, a Tsharpowie słyną w szczególności ze swojego mistrzostwa w praktykach wadźrajany i rytuałach.

Szkoły Tshar i Ngor przetrwały obok głównego nurtu Sakja do dzisiaj, a wzajemne oddziaływanie tych trzech linii decyduje o charakterze szkoły Sakja.

W XIX wieku nie-sekciarski ruch Rime, którego celem nie było stworzenie jednej wspólnej szkoły, ale zachowanie linii przekazu wszystkich tradycji, znalazł szerokie poparcie w Sakja.

Jedną z głównych postaci Rime był Dżiamjang Khjentse Łangpo – mistrz Sakja z klasztoru Dzongsar we wschodnim Tybecie.

Warto zauważyć, że choć główne siedziby tradycji Sakja w klasztorze Sakja oraz tradycji Ngor w klasztorze Ngor są położone w południowo-zachodnim Tybecie, to szkoła Sakja posiadała rzesze wyznawców w Kham, wschodniej części Tybetu, a w szczególności w prowincji Nangczen, skąd pochodzi Karma Thinlej Rinpocze. Ośrodkami Sakja w tym regionie są: klasztor Dege Lhundrup Teng założony przez króla Dege w XVII wieku, klasztor Dziekundo, Lhaczen Gompa i wiele innych. Klasztory Sakja istnieją również na ziemi indyjskiej w Ladakhu i Sikkimie oraz nepalskiej w Dolpo i Mustangu (które przed wchłonięciem przez dzisiejszy Nepal były niezależnymi królestwami tybetańskimi).

Kim jest Jego Świątobliwość Sakja Trinzin?

Zwierzchnictwo w szkole Sakja różni się od modelu wypracowanego przez inne główne szkoły buddyzmu tybetańskiego. Jednak opiera się ono na zasadzie, która prawdopodobnie była najwcześniejszą formą przekazu w Tybecie, czyli na przekazie w obrębie rodziny, a mówiąc bardziej szczegółowo, w obrębie męskich przedstawicieli danego klanu.

Klan, którego przedstawiciele założyli tradycję Sakja – jak wspomniałem wcześniej – klan Khon – to starożytna linia tybetańskiej arystokracji (która ma pochodzić od bogów czystego światła) nawrócona na buddyzm w czasach Guru Padmasambhawy, kiedy jej najwybitniejszym przedstawicielem był Khon Lu'i Łangpo.

Począwszy od Konczog Gjalpo (1073 r.) głową tradycji Sakja był zawsze męski przedstawiciel rodziny Khon. Obecnie zwierzchnikiem szkoły jest 41. Sakja Trinzin (dzierzawca tronu Sakjów). Jego rodzinne imię to Ngałang Kunga Thegczen Palbar Thinlej Samphel Łang Gi Gjalpo – w skrócie Ngałang Kunga. Urodził się w Tsedong w południowo-wschodnim Tybecie 6 września 1945 roku, a jego ojcem był wielki mistrz Khon Jabdzie Kunga Rinczen.

Choć 41. Sakja Trinzin uzyskał swoją godność w roku 1953, to oficjalna intronizacja odbyła się dopiero w roku 1959, na krótko przed ucieczką jego i całego klanu do Indii, gdzie schronili się przed represjami ze strony Chińczyków.

Edukację Jego Świątobliwości można podzielić na dwa etapy: pierwszy związany z Tybetem trwał do roku 1959 i obejmował głównie najważniejsze tantryczne przekazy szkoły Sakja; drugi to okres indyjski, w którym Jego Świątobliwość skoncentrował się na filozofii i studiowaniu tekstów.

Najznamienitsi mistrzowie, od których Jego Świątobliwość pobierał nauki, to – pomijając ojca – po pierwsze, Ngałang Lodro Szenphen – wielki opat domu Khangsar z Ngor, który był guru wielu wybitnych mistrzów XX wieku. Od Ngałanga Lodro Szenphena, Jego Świątobliwość otrzymał przekazy i inicjacje związane z cyklem „Lam-Dre”. W tym czasie Jego Świątobliwość, w wieku zaledwie ośmiu lat, ukończył sześciomiesięczne odosobnienie Hewadźry – głównego bóstwa w tradycji Sakja. Skompletował, również w bardzo młodym wieku, odosobnienia innych bóstw, np. Wadźrakilalii.

Innymi wielkimi mistrzami Sakja, od których Jego Świątobliwość pobierał nauki byli opat Dziampal Zangpo, Phende Khen (głowa domu Phende związanego z klasztorem Ngor) oraz Działjang Khjentse Czokji Lodro – opat klasztoru Dzongsar we wschodnim Tybecie (inkarnacja Działjanga Khjentse Łangpo – czołowej postaci Rime). Od Działjanga Khjentse Czokji Lodro Jego Świątobliwość otrzymał przekaz dzogczen z linii Thangtonga Gjalpo oraz lonczen njingthig – cykl term odnalezionych przez Dzigme Lingpę. Zatem, Jego Świątobliwość oprócz całkowitej biegłości w naukach tradycji Sakja, posiada również wiele przekazów ze szkoły Njingma.

W 1959 roku Jego Świątobliwość, wkrótce po ucieczce z Tybetu przybył to Mussoorie w stanie Uttar Prades. Później – w roku 1965 – osiadł w Dehra Dum, gdzie, pomimo młodego wieku, rozpoczął budowę świeckich i klasztornych struktur szkoły Sakja w Indiach.

W pierwszej połowie lat sześćdziesiątych Jego Świątobliwość kontynuował naukę, ze szczególnym naciskiem na filozofię i studiowanie tekstów. Jego głównym nauczycielem w owym czasie był wielki filozof Sakja – Khenpo Appej Rinpocze, którego Jego Świątobliwość mianował później pierwszym opatem uniwersytetu Sakja (chodzi o klasztorny uniwersytet Sakja, położony w pobliżu Mussoorie). Innym mistrzem, od którego Jego Świątobliwość otrzymał wiele nauk w tamtym okresie był wielki Czogje Triczen – głowa Tsarpha – jednej ze szkół w obrębie tradycji Sakja.

Choć Jego Świątobliwość nauczał już w wieku dziecięcym, to tak naprawdę rozpoczął pracę nauczyciela Dharmy w roku 1967, kiedy w Waranasi (Indie) udzielił pełnego przekazu Lam-Dre Tsogsze – egzoterycznego przekazu związanego z cyklem „Ścieżka i Rezultat”. Od tego czasu Jego Świątobliwość kilka razy udzielił sekretnego i egzoterycznego przekazu „Lam-Dre” (zarówno w Indiach jak i innych krajach) oraz wielokrotnie przekazywał nauki innych cykli, np. Drubtab Kuntu.

Jego Świątobliwość Sakja Trizin jest serdecznym przyjacielem Jego Świątobliwości Dalaj Lamy i oprócz pełnego zaangażowania w sprawy tradycji Sakja, niestrudzenie pracuje w Indiach i poza nimi dla dobra całej społeczności tybetańskiej.

Na początku roku 1974 Jego Świątobliwość, zgodnie ze zwyczajami Sakja Trizinów z klanu Khon, ożenił się. Jego wybranką była Taszi Lhakji – córka ministra na dworze króla Dege ze wschodniego Tybetu, której od czasu ślubu przysługuje tytuł „Dagmo Kuszola”. Pozostaje ona partnerką życiową Jego Świątobliwości od dzisiejszego dnia. Pod koniec roku 1974 urodził im się pierwszy syn, którego sanskryckie imię to Ratna Wadžra Rinpocze, choć bardziej znany jest jako Dungsaj Rinpocze – Cenny Klejnot z Klanu Bogów. Będzie on następcą obecnego Sakja Trizina.

Warto w tym miejscu powiedzieć, że Jego Świątobliwość należy do domu Drolma klanu Khon. W XVIII wieku klan Khon podzielił się na dwa rywalizujące z sobą domy – dom Drolma albo Tara oraz dom Phuntsok. Od tego czasu urząd Sakja Trizina – głowy tradycji Sakja – obejmują na zmianę przedstawiciele tych dwóch domów. Obecny Sakja Trizin, tak jak jego dziadek, pochodzi z domu Drolma. Należy wspomnieć, że dom Phuntsok reprezentują obecnie, mieszkający w Seattle (Stany Zjednoczone), Dagczen Rinpocze i Thinlej Rinpocze.

Ratna Wadžra Rinpocze tak jak jego ojciec będzie ngakpą – świeckim tantrycznym joginem, natomiast jego brat – urodzony w 1979 roku Dźñana Wadžra Rinpocze – zostanie mnichem.

Ratna Wadźra Rinpocze ukończył już studia filozoficzne i naukę tekstów na uniwersytecie Sakja, podczas gdy edukacja jego brata wciąż trwa.

Przez ostatnie dwadzieścia, trzydzieści lat Jego Świątobliwość siedmiokrotnie odwiedzał Anglię; nauczał w wielu nowopowstałych ośrodkach Sakja na całym świecie.

Jaki jest związek Karmy Thinleja Rinpocze i Twój z tradycją Sakja i Sakja Trizinem?

Po pierwsze, Karma Thinlej Rinpocze jest w rzeczywistości wcieleniem Beru Kunrika Tulku – wielkiego mistrza Sakja z Nangczen we wschodnim Tybecie. Był on pierwotnie jednym z głównych tulku w Laczen Gompa – słynnym klasztorze Sakja w Nangczen, któremu patronował klan Bongsar.

Beru Kunrik był wielkim ngakpą, który słynął ze swojej biegłości w praktyce Mahakali. Niektórzy uważali go ponadto za inkarnację Wairocza – wybitnego mistrza, który żył w VIII wieku. Najważniejszymi guru Beru Kunrika byli Ngałang Taszi Czophel – głównym mistrz w Lhaczen Gompie i ówczesny Sakja Trizin – Dagszul Thinlej Rinczen – dziadek obecnego Sakja Trizina.

W lat dwudziestych Beru Kunrik postanowił założyć swój własny klasztor, który nazwał Szajak Dordże Ling. Niestety, wkrótce po ukończeniu budowy zmarł, a klasztor opustoszał. Kolejnym wcieleniem Beru Kunrika jest nasz Rinpocze, znany jako Karma Thinlej Rinpocze. Urodził się on w 1931 r. w klanie Bongsar Nangczen. Kiedy miał 18 miesięcy Sakja Trizin Dagszul Thinlej Rinczen rozpoznał w nim inkarnację Beru Kunrika. Dagszul Thinlej Rinczen wysłał z Sakja listy i insygnia potwierdzające tę decyzję i tak nowa inkarnacja została formalnie rozpoznana jako Beru Kunrik. Nie można było jednak przeprowadzić ceremonii intronizacji, ponieważ jego klasztor opustoszał.

Wkrótce po tym, rodzina Rinpoczego jak i cały klan Bongsar stali się oddanymi uczniami XVI Karmapy Rigpe Dordże – głowy szkoły Karma Kagju. Zatem, choć pierwotnie należeli do szkoły Sakja, to w tym czasie stali się również wyznawcami Karma Kagju. To wydarzenie w połączeniu z faktem, że klasztor Szajak Dordże Ling był nieużywany spowodowało, że Rinpocze wznosił w atmosferze wolnej od sekciarstwa, a jego edukacja obejmowała zarówno tradycję Sakja jak i tradycję Karma Kagju. Należy wspomnieć, iż wśród bliskich krewnych Rinpoczego było kilku wybitnych mistrzów Kagju i Ningama. W takim właśnie otoczeniu wychowywał się Rinpocze.

Dwoma głównymi nauczycielami Rinpoczego z tradycji Sakja, we wczesnym okresie jego studiów, byli Ngałang Taszi Czophel (siddha, uczeń Dżiamjanga Khjentse Łangpo) – wielki opat Laczen Gompa oraz Khangsar Ngałang Jonten Giamtso – główny opat Khangsar (jednego z czterech domów tradycji Ngor). Khangsar Khenpo był ngakpą; opuścił on wraz z rodziną Ngor, by zamieszkać w Kham, gdzie udzielił Rinpoczemu wielu nauk. Khangsar Khenpo był słynnym tantrykiem, znanym ze zdecydowanie negatywnego stosunku wobec kultu światowego strażnika – Dordże Szugdena.

W połowie lat pięćdziesiątych Rinpocze otrzymał od Jego Świątobliwości Karmapy tytuł IV Karma Thinleja; I Karma Thinlej był wielkim mistrzem Kagju, który żył w XV wieku. W ten sposób Rinpocze oficjalnie znalazł się w obrębie szkoły Karma Kagju. Choć od tego czasu uznawany jest on za ważną inkarnację przez obie szkoły, to trzeba pamiętać, że Rinpocze jest bezpośrednim wcieleniem Beru Kunrika, który należał do Sakja. O jego związku z Sakja świadczy na przykład fakt, że kiedy w latach sześćdziesiątych podczas pobytu w Indiach Rinpocze stracił pieczęcie Beru Kunrika w pożarze, Jego Świątobliwość Sakja Trizin podarował mu nowe.

Choć Rinpocze otrzymał nauki od wielu nauczycieli, to biorąc pod uwagę jego mistrzów z tradycji Sakja (po Ngałang Taszi Czophelu i Khansarze Khenpo), należy wymienić obecnego Sakja Trizina oraz Czogje Triczena (głową szkoły Tshar). Rinpocze stał się uczniem Sakja Trizina, kiedy w 1967 roku Jego Świątobliwość przez trzy miesiące udzielał w Waranasi przekazów „Lam-Dre”. W tym okresie Rinpocze stał się zarówno bliskim uczniem Jego Świątobliwości jak i jego serdecznym przyjacielem.

W roku 1983, Czogje Triczen – czwarty z głównych nauczycieli Rinpoczego w obrębie tradycji Sakja – poprosił Rinpoczego, aby ten stał się jednym z głównych dzierżawców jego linii, otrzymując od niego pełen przekaz Drubtab Kuntu – zbioru wszystkich saddhan Nowych Tantr. Ceremonia miała miejsce w Lumbini w Nepalu i tak Czogje Truczen stał się jednym z głównych guru Rinpoczego.

Rinpocze jest więc związany tradycją Sakja zarówno jako inkarnowany lama z tej szkoły jak i ze względu na fakt, że otrzymał i urzeczywistnił główne nauki i praktyki Sakja. Później wiele z nich Rinpocze przekazał mi.

Mój związek z tradycją Sakja rozpoczął się w roku 1973 kiedy spotkałem Rinpocze i zostając jego uczniem związałem się dwoma szkołami: Kagju i Sakja. Główne nauki i przekazy Sakja, jakie otrzymałem od Rinpoczego to „Lam-Dre” oraz Sto Saddhan Bari Lotsały – wielki zbiór inicjacji z tradycji Sakja.

Jego Świątobliwość Sakja Trizina poznałem w roku 1974, podczas jego pierwszej wizyty w Anglii, w czasie której spędził kilka dni w Londynie. Później Jego Świątobliwość odwiedził Anglię jeszcze siedem razy, a każda z nich była okazją do otrzymania nauk oraz wielkich i pomniejszych inicjacji z tradycji Sakja. Jednak najważniejsze nauki, jakich udzielił mi Jego Świątobliwości to „Trzyście Złoty Dharm Sakja” – najbardziej sekretne inicjacje, przekazy i praktyki w tradycji Sakja. Otrzymałem je od Jego Świątobliwości prywatnie podczas miesiąca, który spędziłem z nim w Indiach w roku 1986. W skład „Trzynastu Dharm” wchodzi między innymi tajemne cykle Trzech Czerwonych Dakini: Naro Dakini, Indra Dakini oraz Maitri Dakini, jak również Kurukulla i Kamaradza.

W czasie ostatnich dwudziestu pięciu lat, stałem się bliskim uczniem Jego Świątobliwości, od którego otrzymałem tak wiele nauk, że uważam go za mojego drugiego rdzennego lamę.

Oprócz moich dwóch głównych guru, pragnę jeszcze wymienić Phende Szabdrunga Rinpocze – wielkiego uczonego z tradycji Ngorpa. Zarówno podczas jego wielu wizyt w Anglii jak i moich wizyt we Francji, Phende Rinpocze okazał mi wielkie współczucie udzielając mi między innymi inicjacji Hewadźry, Czakrasamwary, Wadźrajogini, Wirupy, czy Ośmiu Form Mahakali oraz sekretnych instrukcji hatha-jogi według system Lam-Dre.

Chciałbym teraz wyjaśnić jak doszło do powstania ośrodków Sakja w obrębie Deczen Community (Wspólnota Deczen). Kiedy po raz pierwszy spotkałem Rinpocze i zostałem jego uczniem, nie miał on żadnych planów zakładania ośrodków na Zachodzie. Jak więc doszło do ich powstania? Otóż Rinpocze dostał polecenie od swoich nauczycieli aby to uczynić. Najpierw, Jego Świątobliwość XVI Karmapa – głowa szkoły Karma Kagju – kazał Rinpocze założyć ośrodki Karma Kagju na Zachodzie. Efektem tego było powstanie pod przewodnictwem Rinpoczego ośrodków Karma Kagju w obrębie Wspólnoty Deczen oraz dwóch ośrodków w Kanadzie.

Następnie, na przełomie 1976 i 1977 roku, Jego Świątobliwość Sakja Trizin, który przebywał wtedy przebywał w Północnej Ameryce nakazał mu założenie ośrodków Sakja. Wtedy Rinpocze zasugerował, żebyś starali założyć ośrodek Sakja w Anglii jako dowód oddania dla szkoły Sakja, a szczególnie dla Jego Świątobliwości (ja już wtedy znałem Jego Świątobliwość). W rezultacie powstał ośrodek Sakja Thinlej Rinczen Ling w Bristolu. W roku 1978 cieszyliśmy się wizytą Jego Świątobliwości w nowo założonym ośrodku. Było to moje drugie spotkanie z Jego Świątobliwością podczas jego drugiej wizyty w Anglii.

Sakja Thinlej Rinczen Ling był nie tylko pierwszym ośrodkiem Sakja założonym przez Rinpocze, ale również pierwszym ośrodkiem Sakja w Anglii. Jak wiadomo, od tego czasu w obrębie Wspólnoty Deczen powstały inne ośrodki Sakja, na przykład w Birmingham, Exeter, Glastonbury i Londynie. W tym okresie udało się Rinpoczemu i mi zaprosić wiele razy nie tylko Jego Świątobliwość, ale również innych wybitnych nauczycieli takich jak Jego Eminencja Dagen Rinpocze, Jego Eminencja Dzietsyn Czime Luding czy Phende Rinpocze.